

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Він простягнувся на рудому від глиці лісовому килимі, оперши підборіддя на зігнуті руки, а ген угорі, у верхів'ях сосон, гуляв вітер. Там, де він лежав, схил гори був пологим, але нижче крутішав, так що йому було видно темну смужку асфальтівки, що виляса через перевал.

Уздовж дороги біг потічок, а далеко на перевалі над потічком він розгледів тартак і водоспад греблі, весь білий у променях літнього сонця.

— Цей той самий тартак? — запитав він.

— Так.

— Я його не пригадую.

— Його поставили вже після того, як ти тут був. Старий тартак далі — аж внизу за перевалом.

Він розгорнув на землі фотокопію штабної карти й узявся уважно її розглядати.

Старий зазірав йому через плече. Був це низький і кремезний літній чоловік у чорній селянській сорочці й сірих цупких штанах, взутий у тапці на мотузяній підшві. Він засапався від сходження під гору й поклав руку на один із двох принесених ними тяжких наплічників.

— Тоді моста звідси не видно.

— Ні, — підтвердив старий. — Це полого частина перевалу, тут потічок спокійний. Нижче, де дороги вже не видно між деревами, починається різкий спуск і крута ущелина...

— Пам'ятаю.

— Через неї й перекинутий міст.

— А де їхні пости?

— Один он на тому тартаку.

Зайнятий вивченням місцевості молодий чоловік вийняв бінокль із кишені вибляклої фланелевої сорочки кольору хакі, протер лінзи хустинкою й покрутив коліщатка, аж раптом перед очима чітко вималювалися дощаті стіни тартака й дерев'яна лавка біля дверей, велика купа тирси за відкритим навісом, де стояла циркулярка, і фрагмент лотоків, якими спускали колоди, на схилі по той бік потічка. Потічок у біноклі виглядав прозорим і гладким, а під гребенем води, що спадала з греблі, розсіювався на вітрі водяний пил.

— Там нема вартових.

— З комина йде дим, — відповів старий. — І одяг сушиться на мотузці.

— Я бачу, але нікого з вартових не видно.

— Може, в тіні сидить, — пояснив старий. — Зараз тут припікає. Він може сидіти в тіні з того боку, якого звідси не видно.

— Може, й так. А де наступний пост?

— Нижче за мостом. У хаті дорожнього майстра на п'ятому кілометрі від гребеня перевалу.

— Скільки там їх? — він вказав на тартак.

— Може, з четверо, та ще капрал.

— А внизу?

— Більше. Я розвідаю.

— А біля мосту?

— Завжди двоє. По одному з кожного боку.

— Нам треба буде трохи людей, — сказав молодший. — Скільки людей ти можеш зібрати?

— Зберу стільки, скільки скажеш, — відповів старий. — Тепер тут у горах людей чимало.

— Скільки?

— Більше сотні буде. Але вони поділені на малі загони. Скільки тобі треба?

— Скажу, коли роздивимося міст.

— Хочеш зараз його обдивитися?

— Ні. Зараз я хочу піти туди, де ми зможемо переховати вибухівку, поки не прийде пора. Їй потрібне дуже надійне місце, якщо можна, не далі ніж за півгодини ходи від мосту.

— Це просто, — промовив старий. — Звідтіля, куди ми йдемо, до мосту весь час униз по схилу. Але щоб туди дійти, тепер нам треба трохи подертися вгору. Ти голодний?

— Так, — відповів молодий. — Але поїмо пізніше. Як тебе звать? Я забувся. — Те, що він забувся, здалося йому лихим знаком.

— Ансельмо, — відказав старий. — Я звусь Ансельмо, і родом я з Барко-де-Авіли. Давай підсоблю тобі з мішком.

Молодий чоловік, високий і худорлявий, з вигорілим на сонці світлим волоссям і обвітраним засмаглим обличчям, одягнений у вибляклу фланелеву сорочку й селянські штани та взутий у тапці на мотузяній підшві, схилився, просунув руку в шкіряну лямку й завдав важкий наплічник собі на плечі. Тоді одягнув другу лямку й розподілив вагу наплічника на спині. Сорочка на спині під наплічником досі не просохла.

— Я вже впорався, — сказав він. — Кудюю підемо?

— Під гору, — відповів Ансельмо.

Зігнувшись під тягарем наплічників, обливаючись потом, вони розмірено піднімалися вгору сосновим лісом, що вкривав схил гори. Молодий не міг розгледіти жодної стежки, але вони

спиналися вгору, огинаючи схил, доки не перетнули малий потічок, і старий, не спиняючись, довів угору понад краєм його кам'янистого русла. Підйом тепер був крутішим і важчим, аж ось нарешті перед ними виріс гладкий гранітний виступ, з якого спадав струмінь води, і старий спинився біля підніжжя виступу, чекаючи на молодого.

— Ну, як ти?

— Та нічого, — відповів молодий. Він геть упрів, а м'язи на його стегнах сіпалися після крутого підйому.

— Тепер чекай на мене тут. Я піду їх попередити. Ти ж не хочеш, аби тебе підстрілили з тим добром на спині.

— Навіть жартома, — озвався молодий. — Це далеко звідси?

— Дуже близько. Як тебе кличуть?

— Роберто, — відповів молодий. Він зсунув наплічник зі спини й обережно поклав його між двох валунів край потічка.

— То сиди тут, Роберто, я прийду по тебе.

— Гаразд, — відповів молодий. — Ти плануєш спускатися до мосту цим шляхом?

— Ні. Звідтіля до мосту буде інша дорога. Коротша й легша.

— Я не хочу тримати цей вантаж далеко від мосту.

— Подивишся. Як тобі не сподобається, виберемо інше місце.

— Подивимся, — відповів молодий.

Сівши біля наплічників, він дивився, як старий видряпується на скелю. Це було нескладно, і з того, як він, не шукаючи, намацував руками заглибини, молодий зрозумів, що той спинався тут уже не раз. Але ті, що були нагорі, дуже dbали, аби не залишати жодного сліду.

Молодий чоловік, на ім'я Роберт Джордан, смертельно зголоднів і тривожився. Голодний він був часто, але тривоги звичай не відчував, зовсім не переймаючись тим, що з ним трапиться, і знаючи з досвіду, наскільки в цьому краї просто